

RAMMEPLAN

FOR

SYKEPLEIERUTDANNING

Fastsatt 25. januar 2008 av Kunnskapsdepartementet

Innholdsfortegnelse

1. INNLEDNING	3
2. FELLES INNHOLDSDEL	3
2.1 FORMÅL	3
2.2 MÅL.....	3
2.3 INNHOLD	4
3. UTDANNINGSSPESIFIKK DEL.....	4
3.1 INNLEDNING.....	4
3.2 FORMÅL	4
3.3 MÅL.....	5
3.4 INNHOLD	8
3.5 ORGANISERING.....	10
3.6 VURDERINGSORDNINGER	12
FORSKRIFT TIL RAMMEPLAN FOR SYKEPLEIERUTDANNING	13

1. INNLEDNING

Etter lov av 1. april 2005 nr. 15 om universiteter og høyskoler § 3-2 (2) kan departementet fastsette nasjonal rammeplan for enkelte utdanninger. Rammeplanen angir mål og formål for utdanningene, viser utdanningenes omfang og innhold og gir retningslinjer for organisering, arbeidsmåter og vurderingsordninger. Rammeplanen er forpliktende for institusjonene, de tilsatte, studentene og representantene for praksisopplæringen og skal sikre et nasjonalt likeverdig faglig nivå, slik at utdanningene framstår som enhetlige og gjenkjennelige, uavhengig av institusjon. Rammeplanene for helsefagutdanningene forenkler også helsemyndighetenes arbeid med å autorisere helsepersonell.

Med utgangspunkt i rammeplanene utarbeider institusjonene fagplaner som viser hvordan de organiserer og tilrettelegger studieprogrammene innenfor de grenser rammeplanen fastsetter.

Utdanningene skal også oppfylle krav som stilles i aktuelle lover for yrkesutøvelse, spesielle direktiver fra EU og internasjonale konvensjoner.

Denne rammeplanen omfatter en del som er felles for flere helse- og sosialfagutdanninger og en del som er spesifikk for sykepleierutdanningen.

2. FELLES INNHOLDSDEL

2.1 Formål

Helse- og sosialfagutdanningene har som overordnet mål å utdanne reflekterte yrkesutøvere som setter mennesket i sentrum, og som kan planlegge, organisere og gjennomføre tiltak i samarbeid med brukere og andre tjenesteytere. Formålet med felles innholdsdel er å utdanne helse- og sosialarbeidere som skal kunne samarbeide tverrfaglig innen helse- og sosialsektoren, i tråd med intensjonene i relevante lover.

2.2 Mål

Helse- og sosialfaglig yrkesutøvelse er basert på felles verdigrunnlag. Felles innholdsdel skal bidra til at studentene tilegner seg nødvendig kunnskap og forståelse innen en felles referanseramme for yrkesutøvelse i helse- og sosialtjenesten. Gjennom studiet skal studentene utvikle et helhetlig syn på mennesket, vise respekt for menneskets integritet og rettigheter og ivareta brukernes autonomi og rett til medbestemmelse. Felles innholdsdel skal også oppøve studentenes evne til å stille spørsmål som utvikler kunnskaper, ferdigheter og holdninger. Videre skal den styrke evnen til tverrfaglig samarbeid.

Etter fullført felles innholdsdel skal studentene

- kunne lese forskningsrapporter og nyttiggjøre seg forskningsresultater i yrkesutøvelsen
- kunne begrunne sine handlinger overfor brukere, andre yrkesutøvere og overfor arbeidsgivere ut fra et vitenskapsteoretisk og forskningsmetodisk syn
- kunne dokumentere eget arbeid, utføre prosjektarbeid og evaluere eget arbeid
- vise et helhetlig syn på mennesket og respekt for menneskets integritet og rettigheter
- identifisere etiske dilemmaer på samfunnsplan, i praktisk helsearbeid og sosialt arbeid
- reflektere over etiske problemstillinger, ha etisk handlingsberedskap og kunne avsløre verdikonflikter

- ha kunnskap om helse- og sosialproblemer, velferdsstaten og dens profesjoner
- kjenne rammene for egen faggruppe og oppgavefordelingen mellom helse- og sosialfaggruppene
- kjenne forvaltningsnivåene og beslutningsstrukturene i helse- og sosialsektoren og relevante lover, forskrifter og avtaler
- kjenne bakgrunnen for helse- og sosialpolitiske prioriteringer og kjenne til konsekvenser av slike prioriteringer
- ha kunnskaper om hvordan en kan påvirke helse- og sosialpolitikken
- ha kunnskap om helse- og sosialpolitikk i nasjonalt og internasjonalt perspektiv
- kunne kommunisere med mennesker med ulike etnisk, religiøs og kulturell bakgrunn
- være lagarbeider og kunne samarbeide med brukere og andre yrkesgrupper
- vise kunnskap om konfliktløsning

2.3 Innhold

Rammeplanens felles innholdsdel utgjør 30 studiepoeng for ergoterapeut-, fysioterapeut-, radiograf-, sykepleier-, vernepleier-, sosionom- og barnevernspedagogutdanningene. (For bioingeniørutdanningen tilsvarer fellesinnholdet 15 studiepoeng)

Felles innholdsdel

1	Vitenskapsteori, forskningsmetode og etikk	15 studiepoeng
A	Vitenskapsteori og forskningsmetode	6 studiepoeng
B	Etikk	9 studiepoeng
2	Samfunnsfaglige emner	15 studiepoeng
A	Stats- og kommunalkunnskap, helse- og sosialpolitikk	9 studiepoeng
B	Kommunikasjon, samhandling og konfliktløsning	6 studiepoeng
Sum		30 studiepoeng

Det legges til grunn at institusjonene legger til rette for felles undervisning på tvers av utdanningene der det er mulig.

3. UTDANNINGSSPESIFIKK DEL

3.1 Innledning

Sykepleierutdanningen skal være i samsvar med nasjonale og internasjonale helse- og utdanningspolitiske føringer som:

- norske lover, forskrifter og politiske beslutninger
- internasjonale deklarasjoner, standarder og politiske føringer om helsepolitikk, menneskerettigheter og høyere utdanning

3.2 Formål

Formålet med sykepleierutdanningen er å utdanne yrkesutøvere som er kvalifisert for sykepleiefaglig arbeid i alle ledd av helsetjenesten, i og utenfor institusjoner. Pleie, omsorg og behandling utgjør hjørnesteinene i sykepleierens kompetanse. Sykepleieren forholder seg til pleie og kontinuerlig omsorg for den syke ut fra hvordan det erfarer å være syk, og ut fra kunnskap om de enkelte sykdommers årsak, diagnostikk og prognose.

Sykepleierne skal også ha kompetanse i forhold til helsefremmende og forebyggende arbeid, undervisning og veiledning, forskning og fagutvikling, kvalitetssikring, organisering og

ledelse. De skal ha kunnskap om helsepolitiske prioriteringer og juridiske rammer for yrkesutøvelsen.

Utdanningen skal fremme en yrkesetisk holdning og en flerkulturell forståelse av helse og sykdom.

Fullført studium gir graden bachelor i sykepleie og gir grunnlag for å søke autorisasjon som sykepleier i henhold til lov om helsepersonell.

3.3 Mål

Sykepleierutdanningen skal utdanne selvstendige og ansvarsbevisste endrings- og pasientorienterte yrkesutøvere som viser evne og vilje til en bevisst og reflektert holdning ved utøvelse av sykepleie. Utdanningen skal kvalifisere for et yrke og en yrkespraksis som er i stadig utvikling og endring. Læring må derfor ses i et livslangt perspektiv der både yrkesutøver og arbeidsgiver har ansvar.

Samfunnets behov for sykepleiere i alle deler av helsetjenesten krever variert grad av spesialisering innen disiplinens fagområder og kvalifiserte sykepleiere innen ledelse, undervisning, veiledning og fagutvikling.

Denne rammeplanen benytter begrepene handlingskompetanse og handlingsberedskap for å beskrive at arbeidsgivers forventning til den nyutdannedes funksjonsdyktighet vil avhenge av hvilke sykepleieoppgaver/-områder det er tale om.

Handlingskompetanse knyttes til områder der utdanningen har ansvar for å bidra til at yrkesutøveren skal kunne fungere selvstendig. Den nyutdannede sykepleier skal ha handlingskompetanse til å ivareta og utøve oppgaver som er sentrale i yrkesfunksjonen. Kompetansen er hovedsakelig rettet mot pasienter og pårørende og mot ivaretagelse av grunnleggende funksjoner i sykepleie.

Handlingsberedskap knyttes til områder der utdanningen bidrar til at nyutdannede sykepleiere har kunnskaper om feltet, men mangler nødvendig erfaring og mer spesialisert opplæring til å kunne handle selvstendig. Først etter at arbeidsgiver har lagt til rette for opplæring og etter- og videreutdanning, kan nyutdannede sykepleiere forventes å ta selvstendig ansvar for å ivareta områder som utdanningen gir handlingsberedskap til.

Kompetansen etter endt utdanning består både av handlingskompetanse og av handlingsberedskap og er avgjørende for studentenes forutsetninger for å møte befolkningens behov for sykepleie. Målgrupper er friske og marginaliserte grupper i befolkningen, mennesker som berøres av sykdom og skade, eller mennesker som er i siste fase av livet. Studentene utdannes også til å møte pårørendes behov for støtte, undervisning og veiledning.

Helsefremming og forebygging

Sykepleie omfatter tiltak for å fremme helse og forebygge sykdom hos friske og utsatte grupper i befolkningen. Det kreves kunnskap om sammenhenger mellom helse og sykdom i et individ- og samfunnsperspektiv.

Studentene skal etter endt utdanning ha handlingskompetanse til å:

- forstå risikofaktorer av individuell og/eller miljømessig karakter og ha innsikt i tiltak som fremmer helse og forebygger sykdom

- delta i helsefremmende arbeid og fokusere på å styrke positive faktorer hos individet og i miljøet
- anvende kunnskap om sykdommer og menneskets ulike reaksjoner på sykdom i helsefremmende og forebyggende arbeid

Studentene skal etter endt utdanning ha handlingsberedskap til å:

- kunne delta i tverrfaglig og tverretattlig planarbeid og bidra til å gjennomføre helsefremmende og forebyggende tiltak i kommuner og lokalmiljøer

Pleie, omsorg og behandling

Faglig forsvarlig sykepleie krever kunnskap om hvordan sykdom innvirker på mennesket og sykdommens betydning for livskvalitet, velvære, håp og mestring. Kontinuitet i pleien og observasjon av pasienten er sentralt i sykepleieutøvelsen. Evnen til å observere bygger på teoretisk kunnskap, klinisk erfaring og sansing. Dette oppøves i møte med pasientene og danner grunnlag for sykepleiehandlinger som pleie, omsorg, behandling, lindring, forebygging, rehabilitering/habilitering og hjelp til en verdig død.

Studentene skal etter endt utdanning ha handlingskompetanse til å:

- møte den enkelte pasient og pårørende med varhet, innlevelse og moralsk ansvarlighet
- ivareta pasientens grunnleggende behov
- observere, vurdere, planlegge, gjennomføre, evaluere og dokumentere pleie og omsorg til pasienter og pårørende
- iverksette og følge opp forordnet behandling og undersøkelser
- forhindre at komplikasjoner og tilleggs lidelser oppstår
- håndtere legemidler forsvarlig
- betjene og kvalitetssikre vanlig medisinsk teknisk utstyr
- ivareta hygieniske prinsipper og bidra til å skape et helsefremmende miljø
- lindre lidelse og hjelpe pasienten til en verdig død
- utøve godt og riktig håndlag

Studentene skal etter endt utdanning ha handlingsberedskap til å:

- ta del i arbeidsstedets særegne og spesialiserte behandlingsoppgaver, prosedyrer og bruk av medisinsk teknisk utstyr
- forholde seg til alternative behandlings- og lindringsmodeller

Undervisning og veiledning

Sykepleiere har ansvar for å informere, undervise og veilede pasienter og pårørende. Undervisningsansvaret omfatter også medarbeidere og studenter. En nyutdannet sykepleier vil ha behov for kunnskaper og erfaringer om praksisstedets egenart for å inneha tilfredsstillende handlingskompetanse innen undervisning og veiledning.

Studentene skal etter endt utdanning ha handlingskompetanse til å:

- informere, undervise og veilede pasienter og pårørende om problemer og behov som oppstår ved sykdom, lidelse og død
- drive helseopplysning og forebyggende arbeid
- undervise og veilede medarbeidere og studenter

Studentene skal etter endt utdanning ha handlingsberedskap til å:

- ta del i arbeidsstedets særegne og spesialiserte undervisnings- og veiledningsoppgaver

Yrkesetisk holdning og handling

Grunnlaget for all sykepleie skal være respekten for det enkelte menneskets liv og verdighet. Sykepleie skal baseres på barmhjertighet, omsorg og respekt for grunnleggende menneskerettigheter.

Studentene skal etter endt utdanning ha handlingskompetanse til å:

- ivareta den enkelte pasients integritet, herunder retten til en helhetlig omsorg, retten til medbestemmelse og retten til ikke å bli krenket
- vise respekt og omsorg for pårørende
- erkjenne og vedkjenne seg et faglig og personlig ansvar for egne handlinger og vurderinger, og opptre på en måte som styrker pasientens og samfunnets tillit til profesjonen og respekten for sykepleietjenesten
- utøve sykepleie i tråd med nasjonale og internasjonale yrkesetiske retningslinjer

Studentene skal etter endt utdanning ha handlingsberedskap til å:

- være oppmerksom på sitt profesjonelle og etiske ansvar i samfunnet
- være til støtte i vanskelige faglige eller personlige situasjoner overfor kollegaer

Fagutvikling, kvalitetssikring og forskning

Systematisk arbeid med fag- og kvalitetsutvikling bidrar til klinisk utviklingsarbeid og klinisk forskning. Arbeidsgivers ønske og behov for en sykepleietjeneste i utvikling er grunnlaget for at sykepleieren utvikler kliniske prosjekter i tråd med endringer i samfunnet.

Studentene skal etter endt utdanning ha handlingskompetanse til å:

- anvende relevante forskningsresultater
- dokumentere, kvalitetssikre og evaluere egen sykepleieutøvelse
- kjenne grenser for egen kompetanse
- etterspørre og delta i nødvendig opplæring på arbeidssstedet for å kunne utøve faglig forsvarlig sykepleie

Studentene skal etter endt utdanning ha handlingsberedskap til å:

- arbeide systematisk med fag- og kvalitetsutvikling og bidra til å videreutvikle egen yrkesrolle, delta i klinisk forskning og formidle resultater
- definere standard for kvalitet og bidra til å utvikle kvalitetsindikatorer
- initiere fagutvikling og delta i planlegging og utvikling av framtidig helsetjeneste

Organisasjon og ledelse, politikk og lovverk

Sykepleiere har ansvar for å organisere og lede sykepleietjenesten på ulike nivåer innenfor egen virksomhet og på tvers av ulike helsetjenestetilbud. Faglig forsvarlig utøvelse forutsetter forståelse for helsetjenestens oppbygging og oppgaver og kjennskap til lover, regler og øvrige rammebetingelser som styrer virksomheten.

Studentene skal etter endt utdanning ha handlingskompetanse til å:

- lede og administrere sykepleieutøvelsen overfor enkeltpasienter og deres pårørende
- kunne samarbeide på alle nivå i organisasjonen og utvikle vilje til tverrfaglig og tverretatlig samarbeid
- utvise en kritisk-analytisk holdning til helsetjenesten

Studentene skal etter endt utdanning ha handlingsberedskap til å:

- lede og administrere sykepleieutøvelsen overfor grupper av pasienter og medarbeidere
- utøve saksbehandling både tverrfaglig og tverretattlig
- bidra til at faglige normer legges til grunn når sosial- og helsepolitiske beslutninger fattes
- medvirke til et helsefremmende og inkluderende arbeidsmiljø

Ytterligere presiseringer av sykepleiers handlings- og beredskapskompetanse skal fremkomme i den enkelte utdanningsinstitusjons fagplaner.

3.4 Innhold

Studiet omfatter totalt 180 studiepoeng fordelt på fire hovedemner og inkluderer praksisstudier i et omfang på 90 studiepoeng.

Oversikt over hoved- og delemner:

1	Sykepleiens faglige og vitenskapelige grunnlag Sykepleiens historie, tradisjon og yrkesetikk Sykepleiens vitenskapsteoretiske grunnlag, fagutvikling og forskning i sykepleie Vitenskapsteori og forskningsmetode* Etikk*	33 studiepoeng 9 studiepoeng 9 studiepoeng 6 studiepoeng 9 studiepoeng
2	Sykepleiefaget og yrkesgrunnlaget Sykepleierens funksjon og oppgaver i spesialisthelsetjenesten Sykepleierens funksjon og oppgaver i kommunehelsetjenesten	72 studiepoeng 36 studiepoeng 36 studiepoeng
3	Medisinske og naturvitenskapelige emner Anatomi, fysiologi og biokjemi Generell patologi, sykdomslære og farmakologi Mikrobiologi, infeksjonssykdommer og hygiene	45 studiepoeng 12 studiepoeng 24 studiepoeng 9 studiepoeng
4	Samfunnsvitenskapelige emner Psykologi og pedagogikk Kommunikasjon, samhandling og konfliktløsning* Sosiologi og sosialantropologi Stats- og kommunalkunnskap, helse- og sosialpolitikk *	30 studiepoeng 9 studiepoeng 6 studiepoeng 6 studiepoeng 9 studiepoeng

*Emnene inngår i felles innholdsdel for helse- og sosialfagutdanninger

Hovedemne 1: Sykepleiens faglige og vitenskapelige grunnlag - 33 studiepoeng

Hensikten med hovedemnet er at studentene skal lære om og utvikle forståelse for fagets historikk, idégrunnlag og yrkesetikk. Studentene skal forstå ulike perspektiver, teorier og modeller for å beskrive sykepleie som fag og yrke. Studentene skal utvikle forståelse for forholdet mellom teori og teoretiske antagelser og praktisk situasjonsbetinget yrkespraksis.

Delemnet vitenskapsteori og forskningsmetode i fellesdelen inneholder følgende elementer:

- vitenskapens betydning for generell fagkunnskap
- fagkritikk og forskningsetikk
- ulike metoder for innhenting og bearbeiding av data

- gjennomføring av prosjektarbeid og dokumentasjon av arbeidet

Delemnet etikk i fellesdelen inneholder følgende elementer:

- etisk teori og ulike verdioppfatninger, menneskesyn og livssyn
- menneskerettigheter
- etiske dilemma i helse- og sosialsektoren med trening i etisk refleksjon
- yrkesetiske verdier og prinsipper

Hovedemne 2: Sykepleiefaget og yrkesgrunnlaget - 72 studiepoeng

Hensikten med hovedemnet er at studenten skal integrere kunnskap fra sykepleiens faglige, medisinske, naturvitenskapelige og samfunnsvitenskapelige grunnlag. Hovedemnet skal bidra til forståelse for hvordan sykdom finner sitt uttrykk både individuelt og hos grupper av pasienter. Studentene skal kunne vurdere subjektive og objektive kriterier for sykdom og helse hos den enkelte pasient. Fokus rettes mot selve sykdommen og pasientens opplevelser og beskrivelser av det å være syk. Studentene skal oppnå forståelse for sykdom og helsetjeneste fra et pasient- og samfunnsperspektiv.

Hovedemnet skal bidra til at studentene oppnår forståelse for sykepleie både som planlagt aktivitet og som situasjonsbestemte handlinger. Studentene skal oppøve kompetanse og vilje til å tilpasse sykepleie i forhold til det ulike pasienter og situasjoner krever. Ethvert tiltak som iverksettes innebærer prioriteringer og valg. Studentene skal lære å begrunne sine valg og handlinger både faglig og etisk og kunne utvise kreativitet og ansvar for sine handlingsvalg.

Hovedemne 3: Medisinske og naturvitenskapelige emner - 45 studiepoeng

Hensikten med medisinske og naturvitenskapelige emner er å få kunnskap om kroppens fysiologi, patologiske tilstander og prosesser, prognose og vanlige medisinske behandlingsformer.

Kunnskap om menneskets normale utvikling og sykdomsprosesser er nødvendig for at en sykepleier skal kunne observere og i samarbeid med andre iverksette forebyggende, behandlende, lindrende og rehabiliterende tiltak.

Hovedemne 4: Samfunnsvitenskapelige emner - 30 studiepoeng

Hensikten med hovedemnet er å forstå menneskets utvikling, læring og hvordan menneskene forholder seg til hverandre i ulike samfunn og kulturer. Studentene skal ha forståelse for vanlige reaksjoner i ulike faser av livet og hvordan sykdom påvirker livssituasjonen. Hovedemnet skal bidra til at studentene har kunnskaper om rammefaktorer som har betydning for yrkesutøvelsen.

Delemnet kommunikasjon, samhandling og konfliktløsning i fellesdelen inneholder:

- kommunikasjon mellom yrkesutøver og bruker
- tverrkulturell kommunikasjon
- tverrfaglig samarbeid og kommunikasjon i grupper og organisasjoner
- oppøving av evne til samarbeid og konfliktløsning

Delemnet i stats- og kommunalkunnskap og helse- og sosialpolitikk inneholder:

- velferdsstatens utvikling og sammenhengen mellom samfunnsutvikling, levekår og individuelle helse- og sosialproblemer

- helse- og sosialsektoren og beslutningsprosesser på kommunalt, regionalt og statlig nivå, helse- og sosialpolitiske prioriteringer og forholdet mellom offentlig og privat ansvar og omsorg
- lovverk, forskrifter og avtaler som regulerer helse- og sosialsektorens virkefelt, saksbehandling og finansiering av tjenestene
- profesjonalisering i helse- og sosialsektoren og ulike aktørers roller
- kvalitetssikring, internkontroll og kvalitetsutvikling

3.5 Organisering

a) Studieorganisering

Studiet utgjør til sammen 180 studiepoeng. I fagplanen konkretiserer utdanningsinstitusjonene innhold og integrering av de ulike hoved- og delemnene.

Institusjonene fastsetter plassering av de enkelte sekvenser i utdanningsprogrammet utfra tilgjengelig veiledning i praksis og fagdidaktiske valg. Læringsprosessen forutsetter en veksling og integrering mellom teoretisk og praktisk kunnskapsbearbeidelse. Studiet må organiseres med varierte pedagogiske virkemidler som stimulerer studentenes egenaktivitet og samhandling, og slik at studentene tilegner seg teoretiske kunnskaper og yrkesspesifikke ferdigheter og utvikler god personlig kompetanse.

Institusjonen bør med utgangspunkt i fellesdelene av studiet legge forholdene til rette for at studentene gjennom ulike felles tiltak får erfaring i tverrfaglig samarbeid mellom utdanningene. Arbeidsformene skal tilrettelegges slik at studentene oppøver evne til samarbeid og økt forståelse og respekt for andres fagfelt.

b) Organisering av praksis

Praksisstudier og ferdighetstrening er obligatorisk og utgjør til sammen 90 studiepoeng. Praksisstudiene skal knyttes til alle hovedemnene. Det kliniske feltets egenart vil være avgjørende for hvordan de ulike hovedemnene vektlegges. I fagplanene beskrives nærmere innhold, fordeling, sekvenser, retningslinjer og spesifikke mål for praksisstudiene.

Det skilles mellom ferdighetstrening, forberedelse og refleksjon over praksisstudier som kan foregå ved utdanningsinstitusjonen, og praksisstudier i samarbeid med pasienter og pårørende.

Ferdighetstrening, forberedelser og refleksjon over praksis, 15 studiepoeng

Ferdigheter er personlig kunnskap som den enkelte utvikler gjennom utprøving og egen erfaring. Dette innebærer at studentene øver på og reflekterer over sentrale ferdigheter for yrkesutøvelsen. Ferdighetstrening og øvelser kan gjennomføres i utdanningsinstitusjonens øvingsposter, demonstrasjonsrom eller i forbindelse med praksisstudier utenfor utdanningsinstitusjonen. Områder og mål for ferdighetstrening må ses i sammenheng med læring av den totale sykepleiefaglige kompetansen.

I denne bolken inngår også forberedelser til og refleksjon over praksisstudier.

Praksisstudier i samarbeid med pasienter og pårørende, 75 studiepoeng

I praksisstudiene gis studenten mulighet til å erfare arbeidsfellesskapet som framtidig yrkesutøver, samtidig som han/hun arbeider mot forventet kompetanse gjennom studiet

Studentenes praksis på praksisstedene skal utgjøre gjennomsnittlig 30 timer per uke.

Veiledete praksisstudier

Alle deler av praksisstudiene skal være veiledet. Formålet med veiledede praksisstudier er at studentene skal oppnå optimal yrkeskompetanse for å kunne møte pasientens og samfunnets behov for sykepleie som en del av et samlet behandlingstilbud. Dette forutsetter at

- praksisstudiene er planlagt og målrettet
- yrkesutøvelsen ved praksisstedet er relevant for sykepleierfunksjonen
- studentene får jevnlig veiledning, oppfølging og vurdering
- lærestedets undervisningspersonell veileder og medvirker til å tilrettelegge gode læresituasjoner, noe som innebærer jevnlig tilstedeværelse i praksis
- praksisstedets sykepleiere har ansvar for daglig veiledning og opplæring

For hver praksisperiode skal utdanningsinstitusjonen og praksisfeltet sammen utarbeide konkrete planer for praksisstudiene som beskriver hva studentene kan lære på det enkelte praksissted. Lærestedet har hovedansvar for å påse at planene er i samsvar med rammeplanens formål, mål og krav til kompetanse en nyutdannet sykepleier skal inneha. Veileder må være kompetent og fortrinnsvis være sykepleier. Annet personell kan gi tilleggsveiledning eller inneha veilederansvaret på arenaer hvor annet personell har likeverdig kompetanse eller spesialkompetanse.

Kontaktperson/veiledning og kompetanse hos veilederne/kompetanseoppbygging:
Veiledere må ha kompetanse til å veilede studentene og å vurdere deres faglige utvikling, herunder også etiske aspekter ved yrkesutøvelsen samt skikkethet.

Utdanningsinstitusjonene har et særlig ansvar for å tilby systematisk kompetanseoppbygging innen veiledning i samarbeid med praksisfeltet.

Observasjons- og hospiteringspraksis

Med observasjons- og hospiteringspraksis menes praksisstudier av kortere varighet som vanligvis ikke er gjenstand for vurdering, men veiledning. De kan eksempelvis tilrettelegges som felt- og prosjektarbeider, observasjons- og punktpraksis og demonstrasjoner.

Selvvalgt praksis

Den enkelte utdanningsinstitusjon kan tilrettelegge for en praksisperiode studentene selv velger, som for eksempel prosjektpraksis eller fordypningspraksis knyttet til bacheloroppgaven. Studentene skal på forhånd ha utarbeidet forslag til læringsmål for perioden. Forslaget skal være drøftet og godkjent av utdanningsinstitusjon før praksisperioden starter.

Kontrakter mellom utdanningsinstitusjon og praksisfelt

Det skal utarbeides gjensidig forpliktende samarbeidsavtaler mellom utdanningsinstitusjon og praksisfelt. Avtalene skal sikre tilstrekkelig tilgang til egnede og kvalitativt gode praksisplasser og beskrive oppgaver, roller og ansvarsfordeling mellom praksissted og utdanningsinstitusjon, herunder involvert personell på begge sider.

Avtalene skal sikre at veiledningsarbeidet er tydelig lederforankret i ulike ledd, og at det inngår som en integrert del av øvrig virksomhet.

Både utdanningsinstitusjonene og praksisstedene må ta ansvar for at avtaler er kjent for alle og følges opp av personell med ansvar for tildeling og tilrettelegging for praksisundervisningen.

3.6 Vurderingsordninger

Vurderingsordningene skal sikre at studentene i løpet av studiet tilegner seg de kunnskaper og kvalifikasjoner som er skissert i målsettingene for sykepleierutdanningen.

For hver praksisperiode utarbeides det operasjonaliserte mål som er utledet fra rammeplanens mål beskrevet under handlingskompetanse. Vurdering skjer fortløpende gjennom praksisstudiene ut fra gjeldende målsettinger for den enkelte praksisperiode i tillegg til fortløpende skikkethetsvurdering.

For at studentene skal kunne vurderes etter endt praksisperiode må denne ha en varighet på minst 6 uker.

FORSKRIFT TIL RAMMEPLAN FOR SYKEPLEIERUTDANNING

Fastsatt av Utdannings- og forskningsdepartementet 25. januar 2008 med hjemmel i lov av 1. april 2005 nr. 15 om universiteter og høyskoler § 3-2 (2).

§ 1 Innhold

3-årig sykepleierutdanning skal bestå av følgende hoved- og delemner på til sammen 180 studiepoeng:

1 Sykepleiens faglige og vitenskapelige grunnlag	33 studiepoeng
Sykepleiens historie, tradisjon og yrkesetikk	9 studiepoeng
Sykepleiens vitenskapsteoretiske grunnlag, fagutvikling og forskning i sykepleie	9 studiepoeng
Vitenskapsteori og forskningsmetode	6 studiepoeng
Etikk	9 studiepoeng
2 Sykepleiefaget og yrkesgrunlaget	72 studiepoeng
Sykepleierens funksjon og oppgaver i spesialisthelsetjenesten	36 studiepoeng
Sykepleierens funksjon og oppgaver i kommunehelsetjenesten	36 studiepoeng
3 Medisinske og naturvitenskapelige emner	45 studiepoeng
Anatomi, fysiologi og biokjemi	12 studiepoeng
Generell patologi, sykdomslære og farmakologi	24 studiepoeng
Mikrobiologi, infeksjonssykdommer og hygiene	9 studiepoeng
4 Samfunnsvitenskapelige emner	30 studiepoeng
Psykologi og pedagogikk	9 studiepoeng
Kommunikasjon, samhandling og konfliktløsning	6 studiepoeng
Sosiologi og sosialantropologi	6 studiepoeng
Stats- og kommunalkunnskap, helse- og sosialpolitikk	9 studiepoeng
Sum	180 studiepoeng

§ 2 Fagplan

Bestemmelser om faglig innhold, praksisopplæring, organisering, arbeidsformer og vurderingsordninger utover det som følger av rammeplanen, fastsettes av institusjonens styre og tas inn i fagplanen. Det skal framgå av fagplanen i hvilke deler av studiet det er krav til studiedeltaking.

§ 3 Praksisstudier

Praksisstudiene skal utgjøre totalt 90 studiepoeng og omfatte følgende områder:

- 1: Spesialisthelsetjenesten innen medisin
- 2: Spesialisthelsetjenesten innen kirurgi
- 3: Psykisk helsearbeid og psykiatri
- 4: Eldreomsorg og geriatri
- 5: Hjemmesykepleie
- 6: Ferdighetstrening, forberedelser til og refleksjon over praksisstudier

Bestemmelser om praksisstudier:

A) Områdene 1-5: Minimum 75 studiepoeng (50 uker) benyttes til praksisstudier i samarbeid med pasienter og pårørende.

B) Område 6: Maksimum 15 studiepoeng (10 uker) benyttes til ferdighetstrening i øvelsespost o.l. samt forberedelser til og refleksjon over praksisstudiene.

C) Minst tre av praksisperiodene under områdene 1-5 må ha en varighet på minst 8 uker, herav minst en periode i spesialisthelsetjenesten. De øvrige periodene må ha en varighet på minst 6 uker. Alle praksisperiodene skal være gjenstand for vurdering.

D) Praksisstudiene kan organiseres slik at studenten gjennomfører praksis som inkluderer flere områder samtidig (f.eks. praksis ved medisinsk avdeling som også har rehabiliteringspost, hospiteringspraksis på operasjonsavdeling i forb. med kirurgisk avdeling, poliklinikker, dagpost osv.). Praksis må inkludere erfaring fra forebyggende helsearbeid, svangerskaps- og barselsomsorg og pediatrik sykepleie.

E) Praksisstudiene skal være veiledet.

F) Minst tre av periodene 1-5 må inkludere praksis med døgkontinuerlig oppfølging av pasienter. Med dette menes at praksisstudier gjennomføres både på dag-, kvelds- og nattskift i den grad det er av betydning for studentens læringsutbytte/læringsmål.

G) Minst en praksisperiode skal gjennomføres i første studieår.

H) Utdanningsinstitusjonens styre utarbeider retningslinjer og er ansvarlig for tilrettelegging og gjennomføring av praksisstudiene.

§ 4 Eksamensbestemmelser

Eksamen organiseres og gjennomføres etter den eksamensforskrift som er fastsatt ved institusjonen.

Det skal gjennomføres minst en prøve i medikamentregning. For å bestå prøven må studenten ha levert en feilfri besvarelse.

Eksamen skal omfatte alle hovedemner i rammeplanen, men en eksamen kan omfatte emner fra flere hovedemner.

Studenten skal utarbeide en fordypningsoppgave over et faglig relevant emne med et omfang på minimum 12 studiepoeng. Eksamensformen skal gi rom for at studenten kan bruke erfaringer fra praksisstudiene.

§ 5 Praksisvurdering

Vurdering skal være en kontinuerlig og obligatorisk del av praksisundervisningen.

Hvis det oppstår tvil om praksisstudiet kan godkjennes, skal studenten halvveis eller senest 3 uker før avsluttet periode få en skriftlig melding. Meldingen skal angi hva studenten ikke mestrer, og hvilke krav som må oppfylles for å bestå praksisstudiene. Om studenten i slutten av praksisperioden viser handling/atferd som åpenbart ikke gir grunnlag for å bestå praksis, kan studenten likevel få karakteren *ikke bestått* selv om forutgående tvilsmelding ikke er gitt.

Ved vurdering av praksisstudier brukes karakteren *bestått/ikke bestått*.

§ 6 Vitnemål

Det utstedes vitnemål til studenter som har bestått sykepleierutdanningen. Av vitnemålet skal det framgå hvilke prøver som er avlagt med angivelse av omfang, resultat og når de er avlagt. Det skal videre framgå at studenten har gjennomført og bestått obligatoriske praksisstudier. Tittel på fordypningsoppgaven skal framgå av vitnemålet.

Fullført studium gir graden bachelor i sykepleie.

§ 7 Dispensasjon

Departementet kan i særlige tilfelle dispensere fra bestemmelsene om fordeling av studiepoeng på ulike hoved- og delemner i § 1 og fra bestemmelsene i § 3 i denne forskriften.

§ 8 Ikrafttredelse

Forskriften trer i kraft 1. august 2008.